

www.piron.culturecenter-su.org

БРОЙ # 21 / 2021 / РЕЖИМИ НА ВРЕМЕТО

URL: <http://piron.culturecenter-su.org/wp-content/uploads/2021/07/21-2021-Adorno-Minima-Moralia-102.pdf>

102

откъс от „*Minima Moralia*. Рефлексии от увредения живот“

Теодор В. Адорно

Текстът е откъс от наскоро появилата се книга в прекрасния превод на проф. Стилиян Йотов – Теодор В. Адорно. *Minima Moralia. Рефлексии от увредения живот*, прев. Стилиян Йотов. Varius. София: Критика и хуманизъм, 2021.

*Все по-бавно напред*¹ – Тичането по улицата създава впечатление за ужас. Още самото падане на жертвата вече наподобява опит да се избяга от сгромолясане. Позата на главата, която се опитва да се задържи горе, е на удавник, а напрегнатото лице прилича на гримаса от мъчение. Той трябва да гледа напред, не е в състояние да погледне назад, без да се препъне, сякаш във врата му диша преследвач, от чиито черти замръзват крайниците. Някога хората бягаха от опасности, които са били твърде отчайващи, за да им се устои, и онзи, който тича след автобус, свидетелства за това, без да го съзнава. Наредбата за движение по пътищата вече не трябва да се съобразява с диви животни, но с това тя все още не е удовлетворила надпреварата. Това придава странност на буржоазното ходене. Става видима истината, че нещо не е наред със сигурността, че както винаги, се налага да се избегнат само пуснатите на свобода сили на живота, независимо дали са просто превозни средства. Привикването на тялото към ходене като към нещо нормално произтича от добрите стари времена. Това е бил буржоазният начин да се мръднеш от място: физическа демитологизация, освободена от магията на йератическото крачене, скитане без покрив, бягство докато останеш без дъх. Човешкото достойнство е настоявало за правото да ходиш, на ритъм, който да не се изтръгва от тялото по команда или с ужас. Разходката, фланьорството са били частни начини за прекарване на времето, наследство от феодалната разходка за наслада през деветнайсети век. С либералната епоха изчезва и ходенето дори когато хората не се придвижват с кола. Младежкото движение, усещайки тези тенденции с непогрешим мазохизъм, оспори родителските неделни екскурзии и ги замени с доброволни усилен преходи, като ги нарече по средновековен начин ‘пътешествие в колона’, при което много скоро моделът автомобил на Форд се оказа подходящ за такива цели. Може би в култа към техническите скорости, както към спорта, се крие импулс за овладяване на ужаса от надпреварата, като тя бива отклонявана от собственото тяло и в същото време то без усилие бива надминавано: триумфът на нарастващия километраж ритуално успокоява страха на преследвания. Но ако на някого се извика „Бягай!“ – от детето, което трябва да донесе на майка си забравена дамска чантичка от първия етаж, до затворника, комуто ескортът заповядва да избяга, за да има предлог за

¹ „Все по-бавно напред“ е хумористична песен от освободителните войни срещу Наполеон, станала особено популярна в епохата на Пролетта на народите (1848 г.). Името е и подигравка с прозвището на либералната Партия на движението (бел. пр).

убийството му – то зазвучава архаичната сила, която иначе безшумно ръководи всяка наша стъпка.

Превод от немски език: **Стилиян Йотов**